

1997-12-05

231-5407-97
25 02 153

Enligt sändlista

NATURRESERVATET DÖMAN I PITEÅ KOMMUN

BESLUT

Med stöd av 7§ naturvårdslagen förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Naturvårdsförvaltare skall vara länsstyrelsen i Norrbottens län.

UPPGIFTER OM RESERVATET

Reservatets namn:	Döman
Kommun:	Piteå
Lägesbeskrivning:	9 km SO om Jävre. Gröna (topografiska) kartan 23L NV
Fastigheter:	Döman 1:1, Gråsjälen 1:1
Area:	74 ha
Därav landarea:	15,5 ha
Markägare:	Staten. Marken förvaltas av Statens Fastighetsverk

BESKRIVNING AV RESERVATET

Reservatet omfattar de två öarna Gråsjälen och Döman belägna strax söder om Jävre Sandön i Piteå innerskärgård.

Närmast Jävre Sandön ligger **Gråsjälen** med en storlek på 6 ha. Ön som sträcker sig i nordväst-sydostlig riktning är kraftigt påverkad av svallning. Den nordvästra halvan av ön utgörs av grusiga strandvallar och blockfält med en markvegetation av snölav och renlavar. Här växer även låga hallonbuskar, renfana, strandglim, krypande strandvial och tuvor av strandråg tillsammans med ett glest buskskikt av al, rönn och gran. Den urspolade södra delen är storblockig och mager. Ett smalt björkdominerat skogsbestånd står längs öns östra långsida. Lågor och högstubbar av björk förekommer och många björkar är gamla och rikt greniga. I beståndet finns även ett inslag av gran och tall. En enorm tall med ett imponerande grenverk står majestätiskt mitt i beståndet. Gråsjälen kantas av blockiga stränder, den västra långsidan dominerad av madrör, östersjötåg gultåtel och mjölkört, den östra av strandråg och strandkvanne.

1997-12-05

231-5407-97

25 02 153

Döman som omfattar 9,5 ha har en mer rundad form jämfört med grannön. Öns norrsida utgörs av en stor stenig vik bildad av två utlöpande landarmar. I västra delen av viken ligger en stuga och en brygga till vilken man genom viken har muddrat en smal räna. Liksom Gråsjälen är ön kraftigt svallad och utgörs till största delen av grus och klapper som spolats ut ifrån den storblockiga södra delen. Centralt höjer sig ön ca 5 meter över havet. Strandvallar av småblock och grus går efter den västra sidan ända upp till öns högsta parti.

Uppe på ön står två fiskestugor omgärdade av storblockigt klapper och stråk av finare material. Växtligheten består av enbuskar, enstaka rikt förgrenade björkar, samt klenare tallar och granar. Ett vackert inslag är de många krypande rönnbuskarna. Det nakna klappret avbryts ibland av fläckar med ris. Mot östra delen bildas ett tätare enbuskstråk, som sedan övergår i ett smalt björkdominerat skogsbestånd med inslag av tall. Närmast stranden står ett smalt grålsbestånd. I nordost finns ett öppet hagmarksliknande björkparti med tät underväxt av kruståtel.

I den södra, storblockiga delen av ön är skogen glesare. Ett 30-tal krokiga aspar har lyckats etablera sig här och denna del står även en vacker och mycket kraftig tall. Den västra blockiga stranden har fattig vegetation dominerad av strandråg medan den östra stranden är något rikare. Rikast strandväxtligheten finner man dock vid viken i norr. Mest iögonfallande är täta bestånd av madrör, gultåtel, östersjötåg, salttåg, hundstarr, slätterblomma och kråklöver. Högre upp i strandzonen finns inslag av älggräs, strandkvanne och renfana. Bland de stora blocken utefter den östra landtungan växer strandkvanne tillsammans med kraftiga tuvor av strandråg.

I klappret i den nordvästra delen av Döman finns ett sextiotal gistgårdsrösen i delvis synliga rader, vilka vittnar om att ön använts som fiskeläge i äldre tider.

ÄRENDETS BEREDNING

Kronholmarna i Norrbottens skärgård (med undantag för Brändöskäret 1:1 och Sandön 5:1 Tjuvholmen) avsattes genom Domänverkets beslut 1988-09-05 som domänreservat. Vid Domänverkets bolagisering 1992 beslutades att samtliga kronholmarna skulle kvarstå i statens ägo och under Statens fastighetsverks förvaltning.

Naturvårdsverket och Statens fastighetsverk (SFV) slöt 1995-10-27 en överenskommelse om att mark med särskilt stora naturvärden skulle kunna förordnas som naturreservat utan ersättningsanspråk från SFV. I överenskommelsen ingick bland annat kronholmarna. Regeringen gav i uppdrag till berörda länsstyrelser att med utgångspunkt i överenskommelsen besluta om erforderliga förordnanden enligt naturvårdslagen (1964 : 822).

Länsstyrelsen har nu utrett naturvärdena på kronholmarna. Döman och Gråsjälen bedöms ha så höga naturkvalitéer att bildande av naturreservat är motiverat.

ÄNDAMÅLET MED RESERVATET

1997-12-05

231-5407-97

25 02 153

Ändamålet med reservatet är att bevara de ingående öarnas naturliga successioner, flora och fauna. Ändamålet är även att bevara öarnas typiska landformer och jordarter, vilka bildats och fortfarande bildas genom vind- och vågverkan på de nya stränder som genom landhöjningen reser sig ur havet. Vidare ska reservatet skydda ingående fornlämnings- och kulturmiljöer. Inom ramen för dessa mål skall reservatet även ge möjlighet till naturupplevelser, friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 och 10 §§ naturvårdsförordningen att i beslutet angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastigheter inom reservatet.

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att:

1. Avverka eller utföra annan skogsbruksåtgärd
2. Ta bort eller upparbeta stående eller liggande döda träd
3. Skada eller förändra mark eller vegetation så väl på land som på havsbotten, till exempel genom att anlägga väg, anordna upplag, gräva, schakta eller dika
4. Sätta upp tavla, plakat eller skylt
5. Jaga på reservatets landområden samt vattenområden intill 100 meter från land. Länsstyrelsen kan dock tillåta skydds jakt inom reservatet.

Vidare är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

6. Uppföra eller utöka byggnad eller anläggning
7. Muddra i syfte att uppföra båtled samt för att uppföra pirar eller annan ankoringsplats
8. Anlägga luft- eller markledning

Utän hinder av ovanstående föreskrifter är det dock tillåtet för stugägare att utföra siktröjning av strandskog som ligger i omedelbar anslutning till huvudbyggnad. Inom det område som hävdas som tomt är det också tillåtet att ta reda på fallna träd eller träd som riskerar falla samt att utföra markanläggningar. Som hävdad tomt räknas i detta sammanhang ett område inom 25 meters radie från huvudbyggnad. Åtgärder utanför detta område erfordrar länsstyrelsens tillstånd.

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder för underhåll av befintliga stigar, enslinjer, sjömärken eller de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel.

Utän hinder av ovanstående föreskrifter får renskötsel utövas i enlighet med Rennäringslagen. Lokalisering och utformning av eventuella nya anläggningar samt ändring av befintliga anläggningar skall dock ske i samråd med länsstyrelsen (20 § naturvårdslagen).

Inom reservatet får fiske bedrivas i enlighet med bestämmelserna i gällande fiskelag.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om markägarens skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla de åtgärder och anläggningar som erfordras för:

1. Reservatets vård och skötsel
2. Besökande allmänhet
3. Sjösäkerhet

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Reservatet är tillgängligt enligt allemansrätten. Förutom de inskränkningar som följer av andra lagar och förordningar gäller förbud att:

1. Skada mark eller vegetation, även döda stående eller liggande träd
2. Störa djurlivet
3. Elda direkt på klipphällar

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av reservatet.

1. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter och åtgärder som framgår av bifogad skötselplan, bilaga 2.

Länsstyrelsen kan i särskilda fall medge undantag från gällande reservatsföreskrifter (12 § naturvårdslagen).

GÄLLANDE REGLER

För att skydda det känsliga djurlivet och förhindra skador på vegetationen är det enligt länsstyrelsens beslut 1976-02-10 (11.1291-886-76) förbjudet att köra med motordriv

1997-12-05

231-5407-97
25 02 153

fordon i terräng på samtliga öar och holmar i Norrbottens skärgård. Enligt beslutet är det dock tillåtet att framföra motordrivet fordon i terräng för bl a följande ändamål:

1. Statliga och kommunala tjänstemän i tjänsteärende
2. Stugägares färd till egen stuga. Härvid skall närmaste väg mellan strand och stugplats användas
3. Parkering av skoter i strandområde i samband med rastning

ÖVRIGT

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet enligt bilaga 3.

Ett övergripande beslut om vilka av skärgårdens domänreservat som skall omföras till naturreservat har tagits av länsstyrelsens styrelse 97-12-05. Döman och Gråsjälen ingår bland dessa domänreservat.

I detta ärende har beslut tagits av landshövding Björn Rosengren. Föredragande var avdelningsdirektör Bengt Landström. I den slutliga handläggningen har länsexperten för naturvård Hans Furmark, biolog Camilla Carlsson samt företrädare för rättsenheten deltagit.

Björn Rosengren

Bengt Landström